

La construcció de camps de golf, amb tot el conjunt urbanístic incorporat, sempre ha estat polèmica a Catalunya, un país que, per clima i per tradició esportiva, té poc a veure amb aquesta disciplina. Darrerament, el conflicte que presenta el golf, com a intent profund de transformar el territori, ha pujat a les terres altes del país.

El fet és que en aquests moments, als Pirineus d'Aragó i Catalunya hi ha onze camps de golf, als quals es podrien afegir a curt termini els tretze que són en fase de desenvolupament. A parer dels grups ecologistes, com Ecologistes en Acció, Depana o Ipcena, la història es repeteix, i el camp de golf fa de punta d'iceberg per a executar grans operacions d'especulació urbanística. El golf, com passa al litoral o al prelitoral, és l'esquer per a atreure compradors dels immobles que envolten els turonets verds i dallats acuradament. A l'altra banda, la Federació de Golf de Catalunya considera que els 43 camps de golf que hi ha a Catalunya (21 a la demarcació de Barcelona; 15 a Girona; 4 a Tarragona i 3 a Lleida) són una quantitat realment ridícula si tenim en compte el nombre d'instal·lacions que hi ha en alguns altres països europeus, i que el golf és un gran esperó perquè la muntanya aculli més turistes que no rep actualment. Entre aquests arguments de defensa, també es diu que el consum d'aigua en aquestes zones no és cap problema, i que l'impacte paisatgístic és relatiu, atès que es pot aprofitar el relleu que dibuixen les prades.

Sortirien els números? Realment un camp de golf és un negoci rendible, en aquestes comarques? Els integrants de la plataforma Vall Fosca Activa, que lluita per aturar una gran operació urbanística (amb camp de golf) a la Vall de Filià, desafien qui vulgui a demostrar que un golf és rendible a l'alta muntanya. Ells també insisteixen a dir que el golf del projecte Vallfosca Mountain Resort només pretén suavitzar la impressió, no pas l'impacte, que tot plegat implica una gran agressió al territori. Afegeixen que, a banda d'atemptar contra els valors naturals, ecològics, històrics i culturals de la contrada, també representa un entrebanc infranquejable per a desenvolupar-hi l'activitat agrària.

Els veïns del Pallars Sobirà, concretament al municipi de Ribera de Cardós, encara es fan creus de l'anunci segons el qual al municipi s'instal·larà un gran projecte urbanístic amb 200 habitatges, hotels, centres de congressos i un camp de golf de divuit forats. Precisament, el camp de golf és el que té l'impacte més greu sobre el

territori, perquè, segons els plànols, és situat en part a la zona inundable del riu. A més, la construcció del camp en aquestes prades faria desaparèixer dos cànpius que hi ha actualment. Aquest projecte, anomenat un xic pretensiosament The Art of Living, és la penúltima iniciativa per fer de les valls pirinenques un nou camp d'expansió dels greens.

Dins de l'empresariat turístic dels Pirineus, el golf desperta, potser una mica desesperadament, possibilitats de supervivència per quan s'acabi el monocultiu de la neu, cosa que, com apunten molts averanys, no trigarà gaire temps a esdevenir-se. El geògraf José Antonio Donaire, que va ser director de l'Escola Oficial de Turisme de Catalunya, ha explicat als empresaris turístics de la Vall d'Aran que aquesta oferta creixent del golf a les comarques pirinenques "no és cap solució aconsellable". I ho diu atenent als advertiments de l'Organització Mundial del Turisme (OMT): l'oferta golfista internacional és desproporcionada respecte de la demanda. Així doncs, el golf a l'alta muntanya només dona rendiment si és la cara amable d'un gran pastís urbanístic amb apartaments, hotels, *spas* i tot plegat. A aquests empresaris turístics de les terres altes, experts com la consultora Teresa Sandoval els recomanen de potenciar el turisme cultural i d'aprofitar el ric patrimoni romànic de les valls, que molt sovint ni tan sols és catalogat. Una altra

via podria ser el turisme de convencions i congressos.

Contradiccions. A les cartes al director d'un rotatiu gironí, un ciutadà reflectia fa poc l'esquizofrènia que viu el turisme a les comarques gironines. Des del sector, fa anys que es demana de potenciar el turisme de qualitat, en què queda inclosa l'activitat golfista –certament elitista– i que en principi no té res a veure amb vandàliques masses etíliques perdudes per les nits de Lloret.

El ciutadà es demanava com casa això amb els 500 islandesos que van arribar en Boeing per jugar a golf o amb el fet que l'any passat uns 35.000 visitants anessin a les comarques gironines a practicar aquest esport. Doncs sí: actualment, l'Empordà, un dels territoris més sacsejats de tot el Principat, també és un altre dels grans espais a ocupar pel golf i tota l'estela urbanística. I l'actitud dels poders locals és variable: des dels qui accepten el camp de golf si el desvinculen d'urbanitzacions residencials o si només són una ampliació

dels actuals, fins als qui volen el camp amb tot l'embolcall urbanístic.

Santa Cristina d'Aro, per exemple, amb la redacció d'un nou pla d'ordenació urbanística (POUM) va barrar el pas a un camp de golf de 60 hectàrees que incorporava al municipi 356 habitatges. Tanmateix, aquest mateix ajuntament es va avenir a acceptar la proposta d'ampliació del Golf Costa Brava, situat al nord-oest del nucli urbà, amb nou forats i 32 habitatges més. A Bellcaire d'Empordà, l'ajuntament donava via lliure el 2004 a dos projectes de camps de golf si no hi afegien la proposta d'habitatges, 780 en total, perquè els responsables municipals els consideraven excessius per a un creixement harmònic del municipi. Va classificar terreny de manera que s'impedia la nova urbanització, però es tolerava l'equipament esportiu. Amb tot, la decisió va topiar amb el vot negatiu del representant de Medi Ambient i Habitatge a la Comissió d'Urbanisme de Girona. L'ajuntament de l'Escala va veure com el sector de Vilanera, on

ID'ART

Ja al seu quiosc

El golf conquereix nous paisatges.
Camp de golf a Rainat (Segrià), després
de la nevada del febrer de 2005.

el planejament de 1993 dibuixava un camp de golf i 300 habitatges, quedava inclòs en el Pla Director Urbanístic del Sistema Costaner (PDUSC) com a terreny no urbanitzable costaner 3, cosa que hi impedia la construcció d'habitatges, si bé permetia d'establir-hi activitats i equipaments esportius desvinculats d'urbanitzacions. Una tercera posició la podem trobar a Garrigoles, on l'ajuntament va voler referendar el projecte d'un camp de golf de 120 hectàrees i 300 cases i la població hi va donar el vist-i-plau, amb un 65% de vots a favor.

Un problema d'aigua. A les terres de l'Ebre, on malden per racionalitzar al màxim l'ús de l'aigua, es miren amb desfici els projectes insistents en què el golf encobreix una desmesurada operació urbanística. A banda i banda del riu Sénia, tenim, per un cantó, Sant Rafel del Maestrat, que intenta fer un camp de golf *adobat* amb la construcció de 2.700 habitatges, en una localitat de només 500 habitants; i, per un altre, Sant Jordi d'Alfama, on també hi ha en tràmit un projecte, aquesta vegada d'un camp de golf de divuit forats al qual s'associa la construcció de 2.200 habitatges. A aquests projectes que criden especialment l'atenció cal afegir-hi els de Peníscola, Benicarló, Xert o Vinaròs, que concentren en una zona relativament reduïda molta superfície de *green*. Des del Gepec-EdC, Ximo Estellé alerta del "despropòsit salvatge que significaran aquestes urbanitzacions golfistes, sobretot amb l'ús de l'aigua, que s'ha de preservar per a

necessitats molt més importants. Amb aquesta política acabarem tenint els mateixos problemes que ja hi ha al sud de Castelló, València, Alacant, Múrcia i Almeria, on comencen a aturar les construccions de milers d'habitatges per manca d'aigua".

El factor del canvi climàtic. Els promotors que encara insisteixen en el golf com a reclam turístic infal·libre potser haurien de tenir en compte un factor fins ara bandejat: el del canvi climàtic. L'estudi "Creixement turístic responsable i canvi climàtic", elaborat pel Centre de Direcció Turística de l'escola de negocis Esade, avisa que els decennis vinents hi haurà profundes transformacions en el sector turístic. Els autors, que han entrevistat setanta experts de planificació urbanística d'onze països, conclouen que el canvi climàtic afectarà l'esquí, perquè reduirà l'espai esquiable; el turisme de sol i platja, perquè la zona litoral disponible també minvarà; i el golf, que no podrà afrontar els terribles problemes d'aigua que hi haurà.

Però bé, de moment sembla que al voltant del golf les expectatives es mantenen ben vives, i ara arriba l'últim gran projecte de Port Aventura: la construcció de tres camps de golf —dos de divuit forats i un de nou—, concebuts per a atreure turistes nòrdics al parc temàtic. El projecte, amb un pressupost de 30 milions d'euros, proposa la construcció d'una dessaladora per a proveir d'aigua la instal·lació, amb la previsió que no n'hi haurà prou amb la que pugui aportar la depuradora de

Vila-seca. Des d'uns altres àmbits, com ara la promotora MedGroup, es vol donar una identitat sostenibilista al camp de golf, i han ideat un pla d'acció per a la biodiversitat per al camp de Bonmont, a la Costa Daurada, que es proposa de naturalitzar amb vegetació autòctona unes vint hectàrees, durant sis anys. Segons els promotors, d'una banda es podrà potenciar la biodiversitat amb més espècies vegetals i de fauna i, d'una altra banda, hi haurà un estalvi de 60.000 metres cúbics d'aigua anuals.

Per l'adreçador de les EDAR. El pla director ambiental dels camps de golf a Catalunya preveu un seguit de requeriments, com ara una bona integració paisatgística, la creació d'hàbitats naturals i bons criteris de gestió de residus. Tanmateix, la directriu principal del pla és la gestió dels recursos hídrics. El govern vol que tots els camps de golf es vagin convertint a la fe de la sostenibilitat, que en aquest cas consisteix, fonamentalment, a regar amb aigua d'estació depuradora. Ara fa dos anys que l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) aprovà el nou marc de concessió d'aigua als camps de golf, que obliga les instal·lacions noves i antigues a fer servir aigua de depuradora. En aquest moment, hi ha 24 instal·lacions que segueixen aquest criteri. El fet que no n'hi hagi més s'explica per les clàusules que inclou la disposició, que admeten que temporalment es podran atorgar concessions de recursos convencionals, com ara aigua de pou o de riu, quan des d'un punt de vista tècnic, ambiental o econòmic sigui inviable d'usar aigua reutilitzada. Aquesta excepcionalitat ha estat criticada per sectors ecologistes, que demanen que l'aigua de consum ja no pugui ser destinada al reg dels tapissos de gespa. Els clubs de golf adverteixen que de vegades l'aigua de depuradora no és apta per al reg i en cal un sanejament addicional, que té un cost. En tot cas, el factor que acabarà determinant que tota l'aigua dels camps sigui reutilitzada serà la sequera, perquè el govern, quan ja s'esdevé l'estat d'excepcionalitat, decreta que només sigui lícita l'aigua de depuradora.

Jordi Garriga